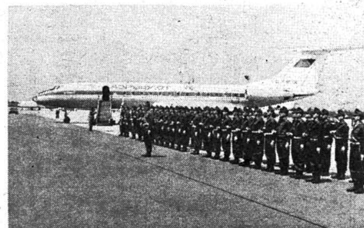
Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 106 ◆ Вівторок, 4 червня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

БІЛЯ ВІЧНОГО КОЛА

Коло — поняття філософське.
Якщо хочете, це — Земля.
І спокійнісінько обертає її босими ногами оцей дід.
Тому вона крутитиметься вічно — чуєте, апокаліптики?
Давні індійці вірили у трьох слонів, греки — в атлантів, а насправді воно — отак, як бачите.
Фото Михайла САЧКА.



ЗАВЕРШИВСЯ офіційний візит Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука до Угорської Республіки. Репортаж з Будапешта читайте на 2 сторінці, а Декларацію про основи відносин між Українською Радянською Соціалістичною Республікою та Угорською Республікою, яку підписали Л. Кравчук та А. Гьонц, ми друкуємо на 3 сторінці.

ЯК ПОВІДОМИВ прес-центр МЗС, 4—6 червня у Києві відбудеться нарада експертів Інституту ООН по дослідженню проблеми роззброєння (ЮНІДІР) на тему: «Перевірка виконання угод по роззброєнню та його обмеженню».

У нараді візьмуть участь іноземні та радянські експерти, співробітники ЮНІДІР на чолі з заступником директора Інституту, професором Сержем Сюром. Як спостерігачі — українські вчені та спеціалісти.

Мета наради — підготовка незалежних досліджень ЮНІДІР з цієї проблеми.

МИ ВІДКРИВАЄМО серця всім братнім церквам християнського Сходу, сказав Іван Павло II на зустрічі з прочанами України, яка відбулася 2 червня в місті Пшемислі. Вперше дістати благословення з рук Папи римського, який робить свій візит у Польщу, прибуло з різних областей республіки понад 14 тисяч віруючих римсько-католиків і греко-католиків на чолі з своїм кардиналом Мирославом Іваном Любачівським.

КРИЛАТІ слова «Крізь терніє — до зірок» стали лейтмотивом нової експозиції у Житомирському музеї космонавтики імені С. П. Корольова. У спеціально спорудженому будинку, який нагадує планетарій, для огляду виставлено кількасот експонатів, від яких віє романтикою космосу. Макети космічних кораблів, міжпланетних автоматичних станцій дають можливість простежити всі етапи розвитку радянської космонавтики, переконатись у великому внеску української науки та індустрії в освоєнні просторів Всесвіту.

ВІД ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Президія Верховної Ради Української РСР з глибоким сумом сповіщає, що 1 червня 1991 року на 66 році життя раптово помер народний депутат Української РСР, генеральний директор науково-виробничого об'єднання «Сад», директор Мліївського науково-дослідного інституту садівництва Лісостепу України імені Л. П. Симиренка, доктор економічних наук, професор, академік Української академії аграрних наук **Микола Михайлович АРТЕМЕНКО.**

Президія Верховної Ради Української РСР.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректурою — 446-60-22

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

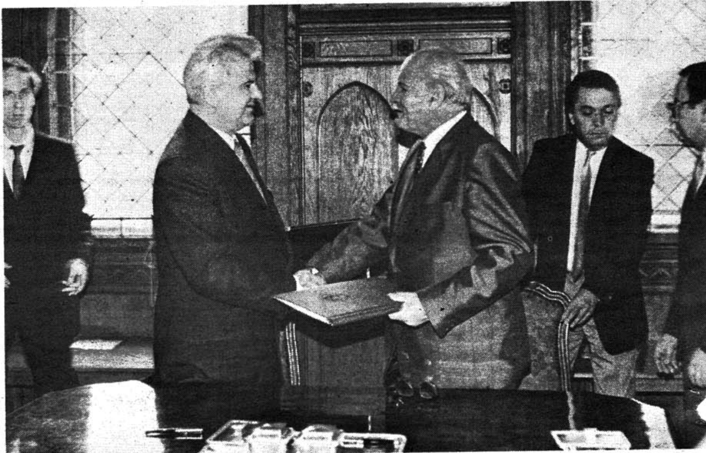
Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

УКРАЇНА — УГОРЩИНА:

від діалогу до співробітництва

ЗАВЕРШИВСЯ ОФІЦІЙНИЙ ВІЗИТ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР Л. КРАВЧУКА ДО УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Нотатки про заключні два дні візиту почну з... кінця. Коли українська делегація зайняла місця в літаку ТУ-134 і він узяв курс на Київ, журналісти попросили Леоніда Макаровича дати оцінку візитові. Голова Верховної Ради почав з історії. Він розповів, що попросив людей, які займаються архівами України, ознайомити його з документами 20-х років. Виявляється, є документи, які підтверджують, що в 1918 — 1920 роках Україна була державою. А з 1920 до 1990 року Україна як держава ніяких документів не підписувала. А потім Леонід Макарович узяв зі столика папку з Декларацією про основи відносин між Українською Радянською Соціалістичною Республікою та Угорською Республікою, яку він підписав разом з Президентом Арпадом Гьонцем і показав, що цей документ скріплено гербовими печатками України й Угорщини.



— Це прийшло через сімдесят років, — відзначив Л. Кравчук, — і є реальним визнанням нашого суверенітету, нашої державності. Це визнання Угорщина зробила першою або, може, найпершою. Вона цим показала, що має намір паралельно змінювати зв'язки і з Союзом, і з кожною республікою, перш за все з Україною як своєю сусідкою. А ми також, підписуючи ці документи, не збираємося не рахуватися з тим, що живемо в Союзі, що, як цього захотів наш народ, і надалі житимемо в Союзі — в Союзі суверенних держав. Ми прагнемо збагачувати відносини нашої країни з усіма державами світу, щоб таким чином Україна, як держава, зайняла в цьому політичному процесі місце, яке їй належить.

Леонід Макарович підкреслив, що ця акція, на його думку, має міжнародне значення. Україна й Угорщина підписали документи про зміцнення своїх економічних, політичних, дипломатичних відносин. Обидві сторони підкреслювали, що ці відносини встановлюються з Україною, яка знаходиться у складі Союзу.

Ми не раз це чули і під час зустрічі Голови Верховної Ради УРСР з Головою Державних Зборів Угорської Республіки Дьордем Сабадом, і під час його бесіди з Прем'єр-міністром Йожефом Анталлом. І нехай не здається декому, що переговори йшли второваним шляхом. В Угорській Республіці зібралося багато претензій до Радянського Союзу. І Прем'єр-міністр висловив їх відверто. Це і затягування з виведенням радянських військ з країни, і велика заборгованість у розрахунках за поставки угорських товарів, і відсутність реакції на прохання угорської сторони переглянути оцінку подій 1956 року. Але Й. Анталл, історик за фахом, підкреслив, що зв'язки між Україною та Угорщиною налічують майже тисячу років. І сторони шукали під час бесіди саме ті фактори, які зближають наші республіки. А це не тільки спільний кордон. Адже Україна — єдина республіка у складі Союзу, де компактно проживає понад 200 тисяч угорців. Саме в нашій республіці вже працює кілька спільних радянсько-угорських підприємств, не перший рік здійснюються деякі економічні й культурні програми.

Це підкреслювалося і на зустрічі з угорськими підприємцями, яким Л. Кравчук детально розповів про економічний потенціал України і запросив до співробітництва. Великий пакет конкретних пропозицій діловим людям Угорщини виклав голова Закарпатської обласної Ради М. Волощук. Присутні на зустрічі зацікавилися ними, і, я думаю, начальнику Київського відділення торгового представництва Угорщини в СРСР Т. Беркі після цього візиту роботи додасться.



Про культурні зв'язки зайшла мова на вечірній зустрічі Л. Кравчука з представниками Угорсько-українського товариства. Голова Верховної Ради УРСР зазначив, що будуть створені всі умови для спілкування інтелігенції, обміну мистецькими колективами, розвитку культури двох народів.

Цього ж дня було дано прийом, на якому був присутній Президент Угорської Республіки Арпад Гьонц та інші керівники країни. А ввечері українську делегацію запросили на концерт оркестру і танцювального ансамблю «Райко», після якого відбулися екскурсія по Будапешту, поїздка на гору Гелерт.

Насичений цікавими зустрічами був і останній день візиту. В Університеті аграрних наук, що в місті Гьоделле, відбулася зустріч з викладачами і студентами. Ректор університету Кочиш-Карой ознайомив гостей з його історією і сьогоденням. Після розповіді Л. Кравчука про становище аграрної науки, про перспективи розвитку сільського господарства в республіці посипалося багато запитань, у тому числі і від українських хлопців, які навчаються в цьому закладі. Жодне Л. Кравчук не залишив без відповіді. А випускник університету, бажання якого створити спільне українсько-угорське сільськогосподарське підприємство наштовхнулося на ряд бюрократичних перешкод, він тут же представив Державного міністра В. Антонова. І попросив його вирішити проблему.

Потім українська делегація ознайомилася з роботою сільськогосподарського кооперативу в Сілашменте, який спеціалізується на вирощуванні лікувальних трав, виготовленні екстрактів для парфюмерної промисловості. Л. Кравчука зацікавило, чиєю власністю є земля, який рівень самостійності в кооперативу і чи залежить він від директивних органів, хто визначає ціни на продукцію кооперативу та якими є форми власності членів кооперативу. Відповівши на запитання, голова кооперативу Дьюла Поргані запросив оглянути контору, де всі робочі місця комп'ютеризовано, і цехи підприємства.

...Мабуть, ніколи в Яноша та Ілонки Балайті не було стільки гостей, як минулої суботи. Майже двадцять років це подружжя господарює самостійно. На невеликому подвір'ї вони вирощують 120 — 130 свиней на рік. М'ясо продають державі, виробляють і самі з нього смачні ковбаси й окороки. Л. Кравчука господар провів у хлів, показав цех-кімнату, де виготовляє ковбаси, а потім господиня запросила Голову Верховної Ради УРСР до хати. Хоч і невеличка кімната у Балайті, але вона зуміла вмістити українських гостей, яких пригостили тим, що виготовляє подружжя.

Після цього кортеж машин направився в аеропорт Ферріхедь. На цьому офіційний візит завершився, але діалог і співробітництво між нашими республіками триватимуть. До речі, міністри закордонних справ двох республік А. Зленко та Г. Єсенські під час переговорів домовилися про створення умов для того, щоб угорська консульська установа в УРСР (Ужгород) і українське представництво в Угорщині змогли якнайшвидше розпочати свою діяльність. Це знайшло відображення в Декларації про основи відносин між республіками, яку підписали їх найвищі службові особи — Л. Кравчук та А. Гьонц.

Олександр БІЛИК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Будапешт — Київ.

На знімках: Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук та Президент Угорської Республіки А. Гьонц обмінюються підписаними документами; Л. Кравчук, розмовляє у селі Керепештарча з селянином Я. Балайті.

Фото автора.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ОСНОВИ ВІДНОСИН

між Українською Радянською Соціалістичною Республікою та Угорською Республікою

Українська Радянська Соціалістична Республіка та Угорська Республіка,

бажаючи всіляко зміцнювати дружбу, добросусідські відносини та взаємовигідне співробітництво, що відповідають їхнім національним інтересам,

надаючи принципової важливості питанням розвитку демократії, свободи і створення сучасної правової держави, вільної від тоталітаризму,

підтверджуючи відданість цілям та принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй і положенням Хельсінкського Заключного акта, а також подальших документів Наради з безпеки та співробітництва в Європі,

будучи впевнені в необхідності будівництва нової, об'єднаної загальними цінностями Європи,

визнаючи примат міжнародного права у відносинах між державами,

надаючи великого значення розвитку і зміцненню договірно-правової основи своїх взаємовідносин,

домовились про таке:

1. Сторони розвиватимуть і зміцнюватимуть відносини дружби, добросусідства та взаємовигідного співробітництва в політичній, економічній, торговельній, науково-технічній, екологічній, культурній та інших галузях на основі принципів суверенної рівності, непорушності кордонів, територіальної цілісності, взаємної відмови від застосування сили або загрози силою, мирного урегулювання спорів, невтручання у внутрішні справи одна одної, поважання прав людини та основних свобод, рівноправності та права народів розпоряджатися своєю долею, сумлінного виконання зобов'язань, що випливають із загальновизнаних принципів та норм міжнародного права.

2. Сторони сприятимуть розвитку співробітництва між парламентами, органами влади і управління обох держав.

3. Сторони вживатимуть заходів для розвитку і зміцнення взаємовигідного економічного, торговельного і науково-технічного співробітництва. З цією метою вони розвиватимуть і зміцнюватимуть співробітництво в галузі промисловості, транспорту і зв'язку, сільського господарства, використання природних ресурсів, енергетики та в інших галузях економіки, надаватимуть сприяння в підготовці національних кадрів.

Сторони сприятимуть розвитку двосторонніх економічних відносин, прагнучи до їх інтеграції з процесами світового господарства і їх механізмів — з практикою і нормами світового ринку. Вони також сприятимуть розвитку двосторонніх економічних зв'язків на всіх рівнях, включаючи місцеві і прикордонні. Сторони мають намір розвивати різні форми співробітництва між їх юридичними і фізичними особами.

Сторони розширятимуть торговельні відносини на основі принципів рівності, взаємної вигоди і забезпечуватимуть сприятливі економічні, фінансові та юридичні умови підприємницької і іншої господарської діяльності і не застосовуватимуть у взаємних економічних зв'язках дискримінаційних по відношенню до другої Сторони заходів.

4. Сторони мають намір сприяти розвитку співробітництва в галузі транспортних комунікацій, зокрема, повітряних, залізничних, морських, річкових та автомобільних сполучень.

5. Сторони надають важливого значення забезпеченню екологічної безпеки на континенті і мають намір розвивати багатопланове співробітництво в галузі екології та захисту навколишнього середовища, що включає, зокрема, вжиття необхідних заходів по відверненню забруднення навколишнього середовища, яке могло б заподіяти шкоди іншій Стороні.

Сторони мають намір вести пошук шляхів і форм можливого співробітництва у справі мінімізації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

6. Сторони сприятимуть розвитку співробітництва у галузі науки, права, культури, мистецтва, літератури, освіти, охорони здоров'я, преси, радіо, телебачення, кіно, туризму, спорту та в інших галузях.

Сторони сприятимуть співробітництву між творчими спілками, культурними, науковими закладами і громадянами обох держав.

7. Сторони консультуватимуться і обмінюватимуться думками в рамках Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних організацій, у тому числі з питань розвитку співробітництва з європейськими організаціями і інститутами.

Сторони послідовно виступатимуть за розвиток процесу НБСЄ, створення єдиних економічних, правових, екологічних та інших європейських просторів у всіх вимірах людської діяльності. В рамках цього процесу Сторони надають важливого значення субрегіональному співробітництву, спрямованому на задоволення інтересів країн, що беруть в ньому участь.

8. Сторони сприятимуть зміцненню довір'я в Європі, процесам зменшення воєнного протистояння і скорочення озброєнь.

9. Сторони висловили свій намір встановити дипломатичні, консульські і торговельні відносини на основі угод у відповідності з своїми міжнародними зобов'язаннями, загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права, а також враховуючи реальності і потреби.

Відповідно до цього вони створять умови для того, щоб угорська консульська установа в Українській Радянській Соціалістичній Республіці (м. Ужгород) і українське консульське представництво в Угорській Республіці змогли якнайшвидше розпочати свою діяльність.

10. Сторони створюватимуть правову базу своїх двосторонніх відносин і найближчим часом укладуть окремі угоди про співробітництво в галузях, що охоплюються цією Декларацією.

11. Сторони мають намір регулярно проводити консультації з питань, що становлять взаємний інтерес.

12. Сторони заявляють про те, що положення цієї Декларації становитимуть основу для укладення найближчим часом відповідного Договору між Українською Радянською Соціалістичною Республікою і Угорською Республікою.

Укладено в Будапешті тридцять першого травня тисяча дев'ятсот дев'яносто першого року в двох примірниках, кожний українською та угорською мовами, причому обидва тексти мають однакову силу.

Голова Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки
Л. КРАВЧУК

Президент Угорської Республіки
А. ГЬОНЦ

«Пишемо» нову Конституцію України

Я «ПРОТИ», АЛЕ «ЗА»

Читач, побачивши такий заголовок, може тільки знизати плечима: мовляв, що за нісенітниця? Одразу ж хочу попередити, що вислів належить не мені, а одному з нардних депутатів УРСР, який виступав учора на засіданні Конституційної комісії Верховної Ради України. І хоча стосувалися ці слова конкретного випадку — голосування на сесії за соціалістичний вибір — багато хто в залі так і не зрозумів, що саме мав на увазі депутат, сказавши, що тоді він був проти нього, але віддав свій голос «за». На жаль, ситуація, яка нагадувала розмову глухого з німим, цим не вичерпалася. Більше того, аналізуючи хід засідання, можна з повним правом твердити, що за рік спільної роботи народні обранці так і не навчилися слухати ні головуючого, ні своїх колег — нікого, окрім себе. В іншому ж випадку — вони, напевно, звернули б увагу на слова Олександра Ємця, який з перших же хвилин засідання чітко вказав на його мету: висловитися з приводу ідентичності проголосованих на сесії статей запропонованому тексту проекту Концепції нової Конституції України.

Однак депутати, починаючи з першого виступаючого Станіслава Гуренка, розпочали, по суті, нове обговорення проекту концепції. Лише незначною мірою їхні промови стосувалися безпосередньо питання, винесеного на засідання. Не побажали народні обранці прислухатись і до слів свого колеги по роботі в парламенті Віктора Бедя, який ще раз нагадав усім, що обговорювати концепцію — це означає не поважати Верховну Раду, що прийняла з цього питання відповідне рішення під час пленарних засідань.

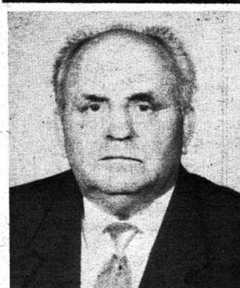
Але водночас розмірений ритм роботи засвідчив, що навіть за наявної розбіжності думок можна знаходити спільну мову в питаннях, які інколи поспішно вирішуються на сесії. Принаймні, коли мова зайшла про те, що голови всіх рівнів Рад є повноважними представниками Президента і затверджуються ним, члени Конституційної комісії були єдині: не доводити нове до абсурду, а обмежитися головами обласних Рад. Щодо керівників нижчого рангу, то вони просто повинні обиратися всенародно.

Стосовно виборів Президента — до чи після прийняття нової Конституції — то тут комісія теж прийшла до єдиної думки — дане питання має право виносити на розгляд сесії Президія Верховної Ради УРСР. Водночас варто сказати, що чимало виступаючих висловлювалися за зміни в чинній Конституції, за прийняття Закону про президентство та вибори його до затвердження нового Основного Закону нашого життя.

Вирішено також провести окреме засідання Конституційної комісії, на якому сформулювати питання, які будуть внесені до бюлетеня майбутнього референдуму, та подати свої пропозиції на розгляд Верховної Ради.

Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Микола Михайлович АРТЕМЕНКО



Першого червня 1991 року на шістдесят шостому році життя раптово помер народний депутат УРСР, генеральний директор науково-виробничого об'єднання «Сад», директор Мліївського науково-дослідного інституту садівництва Лісостепу України ім. Л. П. Симиренка, член КПРС з 1950 року, академік Української академії аграрних наук Микола Михайлович Артеменко.

Народився М. М. Артеменко 13 січня 1926 року в м. Городищі, Черкаської області. Після закінчення в 1948 році Бобрицького сільськогосподарського технікуму працював агрономом ряду господарств, головою колгоспу «Радянська Україна» Городищенського району, начальником Корсунь-Шевченківського районного сільськогосподарського управління. З 1966 року і до останніх днів життя він очолював науково-виробниче об'єднання «Сад».

У роки Великої Вітчизняної війни М. М. Артеменко у складі діючої армії брав участь у боях з німецько-фашистськими загарбниками, був поранений.

Очолюючи колектив об'єднання «Сад», М. М. Артеменко всі свої сили віддавав справі розвитку садівництва, впровадженню у цю важливу галузь науково обгрунтованих прогресивних методів господарювання. Свої знання і багатий практичний досвід він щиро передавав спеціалістам-садівникам.

Наукову діяльність М. М. Артеменко успішно поєднував з великою громадською роботою. В 1990 році його обрано народним депутатом УРСР. За час роботи в парламенті республіки виявилась його висока громадянська позиція, вірне служіння народу України. Він неодноразово обирався депутатом місцевих Рад народних депутатів, членом Черкаського обкому і Городищенського райкому Компартії України.

Заслуги М. М. Артеменка перед державою відзначені орденом Жовтневої Революції, двома орденами Трудового Червоного Прапора, двома орденами «Знак Пошани», орденом Великої Вітчизняної війни першого ступеня, багатьма медалями. Він лауреат Державної премії УРСР і премії ім. Л. П. Симиренка.

Світла пам'ять про Миколу Михайловича Артеменка — талановитого вченого, організатора науки і виробництва, народного депутата УРСР, комуніста з активною життєвою позицією назавжди збережеться в наших серцях.

Кравчук Л. М., Фокін В. П., Гуренко С. І., Ткаченко О. М., Науменко М. В., Ружицький О. А., Шаповал В. Н., Созінов О.О., Побігайло А. В., Волощук В. І., Кучер А. О., Русин О. В.

Хто є хто

ЖІНКА — ЦЕ МАТИ

ЄЩЕНКО Валентина Миколаївна. Вишгородський виборчий округ № 217, що на Київщині. 1946 року народження, українка, безпартійна, закінчила Київський державний медінститут імені О. Богомольця, лікар.

Секретар Комісії Верховної Ради УРСР у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства.

— У нашому парламенті депутатів жінок не так вже й багато, зате є комісія з депутатської етики. Запитання до вас як до жінки: на ваш погляд, чи не забули чоловіки-депутати в погоні за депутатською етикою про звичайну чоловічу етику, лицарські манери поведінки в ставленні до прекрасної половини!

— Мені важко судити про всіх депутатів-чоловіків, але інколи вони справді не керуються правилами елементарної етики у ставленні до жінок. Це виявилося, наприклад, у тому, що під час обговорення побутових умов життя депутатів мені слова так і не надали.

— Тобто ви не змогли сказати про те, що умови життя депутатів ще важчі для жінок, які теж змушені жити в готелях!

— Саме так. Адже кожна жінка-депутат перш за все — мати. Є у нас, наприклад, жінка, в якої дитина під час сесії живе і без батька, і без матері, залишається зовсім одна. Скажіть мені, будь ласка, чи не повинна Верховна Рада забезпечити такі житлові умови для цієї жінки-депутата, щоб вона, мати, змогла забрати дитину і займатися її вихованням? Парламентарії (і чоловіки, і жінки), які працюють над законами, можливо, в першу чергу повинні мати пристойні умови існування. Щоб ніщо не заважало. Парламент має бути постійно діючим. Ми — не за привілеї, а за звичайні нормальні умови.

— Ви — лікар за фахом і, певно, знаєте такий російський каламбур: «лечиться даром — даром лечиться». Що ви про нього можете сказати!

— Це стан нашої медицини сьогодні, але так не повинно бути.

— Що ви хотіли б зробити особисто як депутат!

—Працювала я в «чорнобильській» комісії, і в закони з цього питання пройшло багато моїх пропозицій. Сьогодні головне — втілити їх у життя. А ще хочу, щоб ми відрегулювали питання санаторного лікування дітей-«чорнобильців». Кількість їх, зокрема, на Київщині, зросла в сім разів, і попередні заходи уряду явно недостатні. Я хочу, щоб санаторне лікування було не загальним, а відповідним до захворювань кожної дитини. Ми повинні чітко визначити, де, в яких місцях будувати санаторії для малих «чорнобильців», вкласти туди необхідні кошти, а не просто дбати про «справні цифри» й «успішно звітувати...»

— Що, на вашу думку, цей парламент має вирішити для українського жіноцтва!

— Взагалі змінити ставлення до жінки. Дивитися на неї не як на жінку-працівницю, а як на жінку-матір в першу чергу. Ми й так будемо працювати, але повірте, хочеться бути жінкою...

— А коли вам востаннє співали серенаду або хоча б дарували квіти! Не до якоїсь урочистої дати, а просто так...

—Востаннє квіти мені подарувала людина, яку я дуже поважаю як свого вчителя. Це колишній ректор Київського медінституту професор Василь Іванович Мілько, класний рентгенолог, який вплинув на мій вибір фаху.

Я зайшла до нього на сімдесятиліття привітати, а він подарував мені квіти...

— Чим ви найбільше любите займатися в сім'ї!

— Всім, але, певно, найбільше — саджати квіти. Маю присадибну ділянку, та не маю часу на ній поратися. А найбільша моя прикрість — не можу достатньо уваги приділити своєму семирічному синові, який цього року стане першокласником.

— А яким би ви хотіли його бачити!

— Сьогодні — здоровим. Адже він у мене теж живе в чорнобильській зоні посиленого радіаційного контролю. І, звичайно, хотіла б бачити щасливим і розумним.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Телеграфним рядком з Чернігова

ЗАХИСТИЛИ ДЕПУТАТА

Директора Менського зоопарку Геннадія Полосьмака, який веде активну боротьбу з місцевими браконьєрами, бюрократами, на сесії міськради захистили депутати, не давши згоди прокуророві І. Назаренку притягти депутата до кримінальної відповідальності за черговою сумнівною заявою.

ДЕБЮТУВАЛА НОВА ГАЗЕТА

З великими труднощами засновники дістали папір, і 1967 передплатників нарешті одержали перші номери «Стадіону» — обласної незалежної газети для спортсменів.

ПОЖЕЖІ ПОСПРИЯЛИ ПОЖЕЖНИКИ

У Конятині Сосницького району полум'я злизало половину двоквартирного житлового будинку. Цьому посприяли й місцеві пожежники, яких не виявилося потрібної хвилини на місці. У сусідньому селі пожежні машини теж використовувалися не за призначенням, а відповідальний працівник був п'яний.

НА БЛАГО УКРАЇНИ

Секретаріат обласної організації УРП звернувся до кооперативів, трудових колективів з проханням підтримати матеріально їхній осередок. Кожен надісланий карбованець, запевняють партійні лідери, буде використано на благо України.

Сергій ПАВЛЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Продиктовано в номер

ХРИСТОВИЙ ПОХІД ПРОТИ «МОЛОДОЇ ГВАРДІЇ»

«Христов, віддай наші гроші!» — з такими плакатами розпочали пікетування видавництва «Київська правда» працівники редакції газети київських обкому та міськкому комсомолу «Молода гвардія». Головний редактор Геннадій Корж розповів:

— У п'ятницю ми прийшли на роботу, маючи надію отримати зарплату. Та виявилося, що головний бухгалтер видавництва «Київська правда» В. Христов зняв з нашого рахунку 190 тисяч карбованців «на основі договору за поліграфічні послуги». Цих грошей вистачило б до вересня. Виникає враження, що ведеться цілеспрямована кампанія придушення газети. Спочатку нас вивели з видавництва, потім повідомили, що нам постачатимуть папір лише на 60 відсотків від наших потреб, решту — закуповуємо по комерційних цінах. Збільшили платню за поліграфічні послуги — в результаті ми перевитратили 16 тисяч карбованців — місячну зарплату редакції. Ми організували страйкком. Наші вимоги: прокурорське розслідування вчинку В. Христова, звільнення його з роботи; надання квартир працівникам редакції; виплата чорнобильської компенсації; створення комісії за участю депутатів для розслідування відносин, що склалися між видавництвом і редакцією.

Як повідомив головний інженер видавництва Валентин Бураков (директор — в лікарні), він отримав доповідну від головного бухгалтера і поки що не може дати коментар вищезгаданих подій. Складається враження, що головний бухгалтер діяв на власний страх і ризик. Як відомо, газету називали нещодавно у керівництві Компартії України деструктивною і екстремістською. Та після переобрання нового редактора вона дещо змінила орієнтацію. То що ж: ЦК КПУ виступає в похід проти молодіжної преси? Тоді навіщо створюється під егідою саме ЦК КПУ нова молодіжна газета «Україна молода»?

Питань поки що більше, ніж відповідей, і крапки над «і» ставити рано.

Костянтин ПАРИШКУРА, спеціальний кореспондент «Голосу України».

...А ЩЕ ХОЧУТЬ КУЛЬТУРУ ВІДРОДИТИ

Колотнечею на грані бійки закінчилась 30 травня у Харкові установча конференція по створенню української народної академії. Митрополит Харківський і Богодухівський Никодим, що теж мав намір підтримати цю, здавалось, благородну акцію, після всього побаченого і почутого залишив поспіхом мирський люд. «Ноги моєї більше тут не буде!»

А передісторія така. Ще на початку року професор Харківської юридичної академії Валентина Астахова згуртувала ініціативну групу вчених, які в рекордний строк розробили концепцію незвичайного навчального закладу — незалежного ні від державної, ні від іншої ідеології. Тут можуть вчитись усі — «від піонера до пенсіонера»,—за словами Астахової, звісно, якщо є за що. Почин гаряче підтримали обкоми партії та комсомолу, газета «Красное знамя». Ну, а щоб ідея набула популярності в народі, новоспечений храм науки найменували не інакше як українська народна академія імені Д. І. Багалія — видатного українського історика, дореволюційного ректора Харківського університету. А на установчу конференцію під гаслом консолідації запросили демократів, православну церкву.

Та виявилось, факт заснування академії вже відбувся... напередодні, а зараз — презентація. А цього харківські панове вже стерпіти не змогли. Голова крайової організації Руху Володимир Пасічник, заволодівши мікрофоном, запропонував самозванцям залишити президію: не вам, хто завів український народ у могилу, відроджувати його культуру. В. Астахова зі словами «геть звідси» кинулась його спихати з трибуни. Той покликав на допомогу «варту». Не стримавши гніву, в колотнечу ринулись поважні академіки і професура, хапаючи один одного за барки. «Украли доповідь! Віддайте!» — кричала Валентина Іларіонівна. Святий отець тікав чимдуж від лиха Господнього...

Так закінчилось «перше відділення». У другому ініціативна група проголосила створення академії. А рухівці заявили, що не допустять цієї авантюри.

Моя ж думка така: від подібних академій користі людям буде мало. Бо під благодійною вивіскою криється могутня корпорація, яка спочатку буде безплатно клепати армії неуків, а вже потім, за гроші, доводитиме їх до ума. Питання лише в тому, хто в академії займе панівне становище — Рух чи його противники.

Микола КОСИЙ, журналіст.

Харків.

Суто радянський бізнес

ДО СЕРЦЯ — ЧЕРЕЗ ШЛУНОК?

На виставці-ярмарку товарів фірм «Просистем» (Австрія) та «Інтермікро» (Австрія — СРСР), що проходила з 20 по 25 травня у Львові, було досягнуто втішних результатів: обидві фірми вийшли на крупні контракти з львівськими підприємствами. Йдеться про збут комп'ютерної техніки та створення кількох спільних підприємств на Україні (хоча останнє в сучасних бюрократичних умовах виглядає сумнівно). Однак гостей, запрошених на презентацію виставки, здається, більше вразили не товари виробництва цих фірм, а банкет, влаштований після неї. Такої шикарної презентації Львів ще не бачив. Тому в солідності партнерів ніхто не сумнівався.

МИ ВАМ — СМІТТЯ, ВИ НАМ — ГОТЕЛІ

Завершилися переговори між виконкомом міської Ради і групою австрійських промисловців щодо будівництва сміттєпереробного заводу. Прийнято протокол намірів, згідно з яким австрійці зобов'язались звести такий завод, а міська влада — дозволити їм будівництво і тривалу експлуатацію двох готелів. Орієнтовна вартість проекту — 100 мільйонів доларів, термін виконання — 2 роки. Переговори йшли на фоні постійних пікетувань звалища сміття мешканцями найближчого до нього села — Великі Грибовичі.

Інформагентство «Інтелект».

Львів.

НЕД

Екслібрис
Живе на кни
книжкою, то
редається з
тим існує,
книги та їхні
ремне око г
рис є запор
книга все од
вернеться. А
і ходить ця
фічна мініат
во, що худо
нею не
над епічі
зультаті така
його роботу
кількість люд

У Республ
ристві книго
тому взялис
цю традиці
художників-м
серед них —
Україні граф
хом, випусти
рисів
вували спочат
тавки. І вияв
атюрні твори
ки на більш
щу, а й на с
разотворчог
мий графік
да вже на
цілу ком
любовачів
му інститут
го. Його ви
припали душ
що й засвідч
ка виставка
Її експозиці
в Республік
літераторів.

ливість «пос
ми мініатюр
то неповтор
чені лінії,
І все це на
площі.

А тепер
вається наг
парад ексл
виставка
присвячена
розького ко
му роду не

Дещо ви
пропонуєм
що вже на
виставкому
любʼязно
Добровільн
книголюбів
виставки.

Людмила

...ЦЕ МАТИ

...погляд, чи ...-депутати в ...ькою етикою ...ловічу етику, ... поведінки в ...расної поло-

... судити про ...ловіків, але ...ді не керу- ...елементарної ... до жінок. ...риклад, у то- ...обговорення ...иття депута- ...і не надали.

...змогли ска- ...мови життя ... для жінок, ...жити в готе-

...дже кожна ...ш за все — ...риклад, жін- ...ід час сесії ... і без мате- ...овсім одна. ... ласка, чи ...на Рада за- ...тілі умови ...путата, щоб ... забрати ди- ... вихованням? ... чоловіки, і ...ють над за- ..., в першу ...ти пристойні ...Щоб ніщо не ...ент має бути ...Ми — не за привілеї, а за звичайні нормальні умови.

— Ви — лікар за фахом і, певно, знаєте такий російський каламбур: «лечиться даром — даром лечиться». Що ви про нього можете сказати?

— Це стан нашої медицини сьогодні, але так не повинно бути.

— Що ви хотіли б зробити особисто як депутат?

—Працювала я в «чорнобильській» комісії, і в закони з цього питання пройшло багато моїх пропозицій. Сьогодні головне — втілити їх у життя. А ще хочу, щоб ми відрегулювали питання санаторного лікування дітей-«чорнобильців». Кількість їх, зокрема, на Київщині, зросла в сім разів, і попередні заходи уряду явно недостатні. Я хочу, щоб санаторне лікування було не загальним, а відповідним до захворювань кожної дитини. Ми повинні чітко визначити, де, в яких місцях будувати санаторії для малих «чорнобильців», вкласти туди необхідні кошти, а не просто дбати про «справжні цифри» й «успішно звітувати...»

— Що, на вашу думку, цей парламент має вирішити для українського жіноцтва?

— Взагалі змінити ставлення до жінки. Дивитися на неї не як на жінку-працівницю, а як на жінку-матір в першу чергу. Ми й так будемо працювати, але повірте, хочеться бути жінкою...

— А коли вам востаннє співали серенаду або хоча б дарували квіти? Не до якоїсь урочистої дати, а просто так...

—Востаннє квіти мені подарувала людина, яку я дуже поважаю як свого вчителя. Це колишній ректор Київського медінституту професор Василь Іванович Мілько, класний рентгенолог, який вплинув на мій вибір фаху.

Я зайшла до нього на сімдесятиліття привітати, а він подарував мені квіти...

— Чим ви найбільше любите займатися в сім'ї?

— Всім, але, певно, найбільше — саджати квіти. Маю присадибну ділянку, та не маю часу на ній поратися. А найбільша моя прикрість — не можу достатньо уваги приділити своєму семирічному синові, який цього року стане першокласником.

— А яким би ви хотіли його бачити?

— Сьогодні — здоровим. Адже він у мене теж живе в чорнобильській зоні посиленого радіаційного контролю. І, звичайно, хотіла б бачити щасливим і розумним.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

...родиктовано в номер

...Д ...РДІЇ»

...артир пра- ...і; виплата ...компенсації; ... за участю ...слідування ...алися між ...едакцією.

... головний ...тва Вален- ...ектор — в ...ймав допо- ...ого бухгалте- ... може дати ...аданих по- ... враження, ...галтер діяв ...й ризик. Як ...азивали не- ...ництві Ком- ...деструктив- ...ською. Та ... нового ре- ...що змінила ...що ж: ЦК ... похід проти ...? Тоді наві- ... під егідою ...ва молодіж- ...на молода»? ...що більше, ... крапки над

Костянтин ...ШКУРА, ... кореспон- ...України».

...А ЩЕ ХОЧУТЬ КУЛЬТУРУ ВІДРОДИТИ

Колотнечею на грані бійки закінчилась 30 травня у Харкові установча конференція по створенню української народної академії. Митрополит Харківський і Богодухівський Никодим, що теж мав намір підтримати цю, здавалось, благородну акцію, після всього побаченого і почутого залишив посліхом мирський люд. «Ноги моєї більше тут не буде!»

А передісторія така. Ще на початку року професор Харківської юридичної академії Валентина Астахова згуртувала ініціативну групу вчених, які в рекордний строк розробили концепцію незвичайного навчального закладу — незалежного ні від державної, ні від іншої ідеології. Тут можуть вчитись усі — «від піонера до пенсіонера»,—за словами Астахової, звісно, якщо є за що. Почин гаряче підтримали обкоми партії та комсомолу, газета «Красное знамя». Ну, а щоб ідея набула популярності в народі, новоспечений храм науки найменували не інакше як українська народна академія імені Д. І. Багалія — видатного українського історика, дореволюційного ректора Харківського університету. А на установчу конференцію під гаслом консолідації запросили демократів, православну церкву.

Та виявилось, факт заснування академії вже відбувся... напередодні, а зараз — презентація. А цього харківські панове вже стерпіти не змогли. Голова крайової організації Руху Володимир Пасічник, заволодівши мікрофоном, запропонував самозванцям залишити президію: не вам, хто завів український народ у могилу, відроджувати його культуру. В. Астахова зі словами «геть звідси» кинулась його спихати з трибуни. Той покликав на допомогу «варту». Не стримавши гніву, в колотнечу ринулись поважні академіки і професура, хапаючи один одного за барки. «Украли доповідь! Віддайте!» — кричала Валентина Іларіонівна. Святий отець тікав чимдуж від лиха Господнього...

Так закінчилось «перше відділення». У другому ініціативна група проголосила створення академії. А рухівці заявили, що не допустять цієї авантюри.

Моя ж думка така: від подібних академій користі людям буде мало. Бо під благодійною вивіскою криється могутня корпорація, яка спочатку буде безплатно клепати армії неуків, а вже потім, за гроші, доводитиме їх до ума. Питання лише в тому, хто в академії займе панівне становище — Рух чи його противники.

Микола КОСИЙ, журналіст.

Харків.

...уто радянський бізнес

...ОК?

...учасних бю- ...вах вигля- ...днак гостей, ... презентацію ..., більше ...ари вироб- ..., а банкет, ... неї. Такої ...тації Львів ...у в солід- ...іхто не сум-

МИ ВАМ — СМІТТЯ, ВИ НАМ — ГОТЕЛІ

Завершилися переговори між виконкомом міської Ради і групою австрійських промисловців щодо будівництва сміттєпереробного заводу. Прийнято протокол намірів, згідно з яким австрійці зобов'язались звести такий завод, а міська влада — дозволити їм будівництво і тривалу експлуатацію двох готелів. Орієнтовна вартість проекту — 100 мільйонів доларів, термін виконання — 2 роки. Переговори йшли на фоні постійних пікетувань звалища сміття мешканцями найближчого до нього села — Великі Грибовичі.

Інформагентство «Інтелект».

Львів.

Анонс

ЗНАК НЕДРЕМНОГО ОКА

Екслібрис — як річ у собі. Живе на книжці, мандрує з книжкою, тобто з нею ж передається з рук у руки. А між тим існує, відколи з'явилися книги та їхні власники. Як недремне око господаря, екслібрис є запорукою того, що книга все одно до нього повернеться. А це немало. Отак і ходить ця утаємничена графічна мініатюра по колу. Цікаво, що художник працює над нею не [illegible] натхн[illegible], ніж над епіч[illegible] полотн[illegible], а в результаті така несправедливість: його роботу бачить обмежена кількість людей.

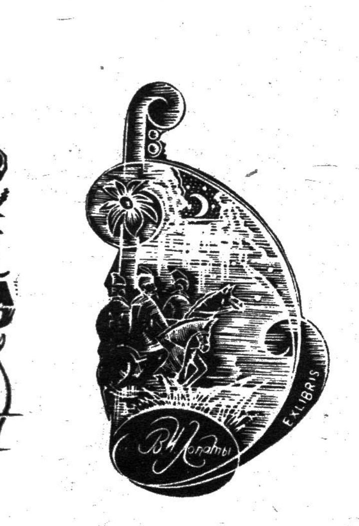






У Республіканському товаристві книголюбів кілька років тому взялися дещо поламати цю традицію. Почали збирати художників-мініатюристів (а серед них — добре відомі на Україні графіки) під своїм дахом, випустили книжку екслібрисів [illegible] Лопати. [illegible]ізовували спочатку невеличкі виставки. І виявилося, що ці мініатюрні твори «тягнуть» не тільки на більшу виставочну площу, а й на самостійний вид образотворчого мистецтва. Відомий графік Олександр Мікловда вже на той час підготував цілу ком[illegible] добр[illegible] оформлювачів [illegible] у п[illegible]афічному інституті, філіалі львівського. Його вихованці особливо припали душею до екслібриса, що й засвідчила республіканська виставка пару років тому. Її експозиція була розгорнута в Республіканському будинку літераторів. Глядачі мали можливість «посмакувати» деталями мініатюр, бо кожна з них — то неповторний сюжет, витончені лінії, унікальна пластика. І все це на такій малесенькій площі.





А тепер от знову відкривається нагода потрапити на парад екслібрисів. Готується виставка книжкових знаків, присвячена 500-річчю запорозького козацтва: «Козацькому роду нема переводу».

Дещо випереджаючи подію, пропонуємо кілька екслібрисів, що вже надходять на адресу виставкому. Ці мініатюри нам люб'язно надали працівники Добровільного товариства книголюбів УРСР, організатори виставки.

Людмила БАРАНЕВИЧ.



На знімках: роботи Олександра та Сергія Харуків (Київ), І. Федоренка (Феодосія), Емануїла Храпка (Івано-Франківська область), Олександра Худякова (Дніпропетровськ), Миколи Неймеша (Харків), Наталії Пухінди (Львів).

Сенсація

МАСТИСЛЯБА І ЯПОНЦІ

Минулого вівторка у Києві мусив відбутися поетичний вечір Мстислави Чайки. Він відбувся — але без Мстислави. Чому це сенсація — варто пояснити. Вірші Чайки вперше були надруковані київською **«Молодою гвардією»** менше дванадцяти місяців тому, одразу передруковані московським **«Собеседником»** та рядом інших видань. Причина ажіотажу в тім, що вірші — еротичні, написані з граничною відвертістю і бездоганним художнім смаком. Здається, нічого схожого наша література не знала. Але живу Мстиславу Чайку досі ніхто не бачив — навіть автор оцих рядків, котрий був першим у світі видавцем її віршів. Саме так: вірші є, а справжнє ім'я автора невідоме. Одна багата рекламна фірма через посередників запропонувала Мстиславі за великі гроші послужити фотомоделлю (без еротики у норковій шубі!). Мстислава, через посередників, відмовилася. Те, що вона у вівторок не прийшла на власний вечір (нібито затрималась у Лондоні), особисто я приймав з полегшенням, бо майже знаю, хто вона насправді, знаю, але хочу, щоб протрималася якомога довше ця геніальна містифікація української літератури, містифікація так само таємнича, як авторство «Слова о полку Ігоревім». Це той випадок, коли хочеться не знати всього до кінця і здаватися самому собі багатшим. Пригадайте, як у романі В. Яна «Чингісхан» монголи називали нашого князя Мстислава — Мастисляб. Якби вони навчилися вимовляти правильно — щезла б уся зачарованість, що завжди є між Заходом і Сходом. Про Схід кажу недарма: на вечорі читався вінок сонетів Мстислави Чайки, звернених до давньояпонського майстра еротичної поезії Рубоко Шо. А читав — перекладач з Москви Олег Борушко. Отакий-от вийшов українсько-російсько-японський вечір. Організовано його було зусиллями київської поетки Вікторії Стах.

Христофор ГРУША.

Н... НЕ... В...

У грудні ... па депутатів... ради та жу... незалежний... тична Полта... це було з ... буну тим ... цям, котри... ця на шпал... ційної пері...

Перші тр... відрукован... той час ре... власного па... ські полігра... годилися д... трохи зіпнел... їм спасибі ...

Однак до... гою, а сові... Особливо, ... цію на папе... му ми вирі... людям і с... тисна на рі...

Домовив... директором... райдрукарн... ми здали м... оплатили р... папір — бу... сказав голо...

І яким ж... вання, коли... побачили д...

— Ні! Ні... Забирайте ... звідси. Я в... поверну, ті...

Слово че... спостерігат... лідна люди... холодець, ... біліє. Кол... причиною т... роту, дире... відсутність ... А букваль... взявся дру... ний кур'єр»...

Трохи піз... цівників др... у директор... мова в рай... по-дружньо...

НА СЛОВАХ І НА...

В ІНТЕРВ'Ю нашій газеті головний тренер запорізького «Металурга» Ігор Надєїн пообіцяв, що його команда білий прапор не викидатиме і неодмінно утримається у вищій лізі. Ми в свою чергу зауважили, що для досягнення цієї мети необхідно вигравати. І от запоріжці, схоже, заходилися виконувати задумане. Удари Богатирьова і Пучкова принесли «Металургу» перемогу — 2:0 над московським «Динамо».

Донецький «Шахтар» зберіг за собою другий рядок у турнірній таблиці, хоч і розійшовся внічию з «Локомотивом» — 0:0. Гірники поки єдина команда в лізі, яка ще не програла жодного матчу. Хоча наставник клубу Валерій Яремченко висловлює невдоволення тим, що його команда поки мало виграє і недостатньо забиває. Справедливі, як на мене, й претензії наставника до Федерації футболу СРСР з приводу того, що невиправдано надовго забрали до молодіжної команди країни найкращого бомбардира «Шахтаря» Щербакова.

З таким ... вершився ... до» з «Чо... «Дніпро», ... сом багат... низку рез... крив рахун... проти «Ме... ві (Москві)... не втримал... ні в цьому ... в'яни, які ... бойовитіст... сім хвили... свистка їх ... винський ... гу — 1:1.

Призначе... рі й пенал... виконаний ... хелем, при... перемогу в... чі зі «Спа... А в Єрева... арбітр Оле... значив два... вих. У пе... рота київс... лині подіб... ся біля в... Точно про... ре, нічия ... Результ...

Анонс

ЗНАК ...ЕМНОГО ОКА

...к річ у собі.
... мандрує з
...з нею ж пе-
...у руки. А між
...ли з'явилися
...сники. Як нед-
...даря, ексліб-
... того, що
... до нього по-
... немало. Отак
...мничена гра-
...по колу. Ціка-
... працює над
...тхн... ніж
...тнс... в ре-
...праведливість:
...ить обмежена

...ському това-
... кілька років
...що поламати
...чали збирати
...юристів (а
...бре відомі на
...під своїм да-
...нижку екслів-
...ати. ...нізо-
...невеличкі вис-
..., що ці міні-
...нуть» не тіль-
...ставочну пло-
...йний вид об-
...тецтва. Відо-
...андр Міклов-
...ас підготував
...бр... оформ-
...по... афічно-
...алі львівсько-
...ці особливо
...о екслібриса,
...еспубліканськ-
... років тому.
...а розгорнута
...му будинку
...чі мали мож-

...ити» деталя-
...жна з них —
...ожет, зитон-
...на пластика.
... малесенькій

...нову відкри-
...отрапити на
... Готується
...вих знаків,
...річчю запо-
... «Козацько-
...еводу».

...ючи подію,
... екслібрисів,
... на адресу
...ніатюри нам
... працівники
... товариства
...організатори

...НЕВИЧ.











На знімках: роботи Олександра та Сергія Харуків (Київ), І. Федоренка (Феодосія), Емануїла Храпка (Івано-Франківська область), Олександра Худякова (Дніпропетровськ), Миколи Неймеша (Харків), Наталії Пухінди (Львів).

Сенсація

МАСТИСЛЯБА І ЯПОНЦІ

Минулого вівторка у Києві мусив відбутися поетичний вечір Мстислави Чайки. Він відбувся — але без Мстислави. Чому це сенсація — варто пояснити. Вірші Чайки вперше були надруковані київською **«Молодою гвардією»** менше дванадцяти місяців тому, одразу передруковані московським **«Собеседником»** та рядом інших видань. Причина ажіотажу в тім, що вірші — еротичні, написані з граничною відвертістю і бездоганним художнім смаком. Здається, нічого схожого наша література не знала. Але живу Мстиславу Чайку досі ніхто не бачив — навіть автор оцих рядків, котрий був першим у світі видавцем її віршів. Саме так: вірші є, а справжнє ім'я автора невідоме. Одна багата рекламна фірма через посередників запропонувала Мстиславі за великі гроші послужити фотомоделлю (без еротики у норковій шубі!). Мстислава, через посередників, відмовилася. Те, що вона у вівторок не прийшла на власний вечір (нібито затрималась у Лондоні), особисто я прийняв з полегшенням, бо майже знаю, хто вона насправді, знаю, але хочу, щоб протрималася якомога довше ця геніальна містифікація української літератури, містифікація так само таємнича, як авторство «Слова о полку Ігоревім». Це той випадок, коли хочеться не знати всього до кінця і здаватися самому собі багатшим. Пригадайте, як у романі В. Яна «Чингісхан» монголи називали нашого князя Мстислава — Мастисляб. Якби вони навчилися вимовляти правильно — щезла б уся зачарованість, що завжди є між Заходом і Сходом. Про Схід кажу недарма: на вечорі читався вінок сонетів Мстислави Чайки, звернених до давньояпонського майстра еротичної поезії Рубоко Шо. А читав — перекладач з Москви Олег Борушко. Отакий-от вийшов українсько-російсько - японський вечір. Організовано його було зусиллями київської поетки Вікторії Стах.

Христофор ГРУША.

Як справи, колеги!

НОТАТКИ НЕЗАЛЕЖНОГО ВИДАВЦЯ

У грудні минулого року група депутатів Полтавської міськради та журналістів заснувала незалежний вісник «Демократична Полтавщина». Зроблено це було з метою надати трибуну тим депутатам і виборцям, котрим не вистачає місця на шпальтах обласної офіційної періодики.

Перші три номери вісника віддруковані в Тернополі: на той час редакція ще не мала власного паперу, а тернопільські поліграфісти люб'язно погодилися допомогти, доки ми трохи зіпнемося на ноги. Щире їм спасибі за це.

Однак допомога — допомогою, а совість треба мати. Особливо, враховуючи ситуацію на паперовому ринку. Тому ми вирішили не набридати людям і спробувати влаштуватися на рідній Полтавщині.

Домовившись попередньо з директором Решетилівської райдрукарні М. Шовкоплясом, ми здали матеріали в набір, оплатили рахунок. «Привозьте папір — будемо друкувати»,— сказав головний інженер.

І яким же було наше здивування, коли, привізши папір, побачили до смерті переляканого директора!

— Ні! Ні! — волав він. — Забирайте ваш вісник і їдьте звідси. Я вам і власні гроші поверну, тільки їдьте!

Слово честі, соромно було спостерігати, як доросла, солідна людина тремтить, мов холодець, і то червоніє, то біліє. Коли ж поцікавилися причиною такого різкого повороту, директор послався на відсутність лінотипістів тощо... А буквально через тиждень взявся друкувати... «Футбольний кур'єр».

Трохи пізніше один з працівників друкарні пояснив, що у директора була довірча розмова в райкомі, і там його по-дружньому попередили: або ти будеш комуністом і працюватимеш в Решетилівці, або друкуватимеш «Демократичну Полтавщину»... тільки вже безпартійним і в іншому райцентрі.

У кількох інших районних друкарнях нам теж відмовили.

Тверезо оцінивши обстановку, ми звернулися до харків'ян. Тих цікавило лише одне: чи зареєстрований наш вісник? Дізнавшись, що так, інших запитань не задавали, а взялися до роботи...

Але, віддрукувавши два номери вісника у Нововодолазькій райдрукарні, ми знову відчули довгу руку рідного обкому. Директор друкарні В. Грицик відверто нас поінформував, що днями його викликали до місцевого райкому партії і категорично зажадали припинити друкувати «Демократичну Полтавщину». Напевно, полтавські керівні товариші подзвонили харківським і висловили своє «фе!» за те, що ті «не контролюють ситуацію» у своїй парафії.

Наш вісник — помірковано-демократичного спрямування. На його сторінках виступають депутати, економісти, науковці, священнослужителі, робітники і селяни.

Думаю, справа тут в іншому. Справа в незалежності. Бійці полтавського ідеологічного фронту звикли, що вони, і лише вони, як і раніше, мають право на кінцеву і остаточну істину. А тут раптом з'являється видання, яке дає людям висловити інші міркування. Та не бувати цьому!

Оце вам і гласність, і Конституція, і Закон про пресу...

Володимир КАШУБА, видавець-директор незалежного вісника «Демократична Полтавщина», член Спілки журналістів.

Футбол

НА СЛОВАХ І НА ДІЛІ

В ІНТЕРВ'Ю нашій газеті головний тренер запорізького «Металурга» Ігор Надєїн пообіцяв, що його команда білий прапор не викидатиме і неодмінно утримається у вищій лізі. Ми в свою чергу зауважили, що для досягнення цієї мети необхідно вигравати. І от запоріжці, схоже, заходилися виконувати задумане. Удари Богатирьова і Пучкова принесли «Металургу» перемогу — 2:0 над московським «Динамо».

Донецький «Шахтар» зберіг за собою другий рядок у турнірній таблиці, хоч і розійшовся внічию з «Локомотивом» — 0:0. Гірники поки єдина команда в лізі, яка ще не програла жодного матчу. Хоча наставник клубу Валерій Яремченко висловлює невдоволення тим, що його команда поки мало виграє і недостатньо забиває. Справедливі, як на мене, й претензії наставника до Федерації футболу СРСР з приводу того, що невиправдано надовго забрали до молодіжної команди країни найкращого бомбардира «Шахтаря» Щербакова.

З таким же рахунком завершився поєдинок «Торпедо» з «Чорноморцем». А от «Дніпро», який останнім часом багато критикують за низьку результативність, відкрив рахунок у поєдинку проти «Металіста» в Харкові (Москвін). Але дніпряни не втримали переваги. І винні в цьому насамперед харків'яни, які виявили завзяття, бойовитість, зібраність. За сім хвилин до фінального свистка їхній гравець Деревинський встановив рівновагу — 1:1.

Призначалися в цьому турі й пенальті. Такий удар, виконаний мінчанином Мархелем, приніс його команді перемогу в домашньому матчі зі «Спартаком» (Москва). А в Єревані кишинівський арбітр Олександр Горін призначив два одинадцятиметрових. У першому таймі у ворота київського «Динамо» (17 хвилина). Його реалізував Саркісян. А на 78 хвилині подібний ритуал відбувся біля воріт «Арарата». Точно пробив Саленко. Отже, нічия — 1:1.

Результати інших поєдинків: ЦСКА — «Пахтакор» — 3:1, «Спартак» (Владикавказ) — «Памір» — 2:0.

Після цього турнірна таблиця набула такого вигляду:

	В	Н	П	М	О
ЦСКА	9	3	1	27—13	21
Шахтар	3	9	0	12—7	15
Торпедо	4	6	3	12—8	14
Спартак М.	5	3	2	13—9	13
Арарат	5	3	5	11—12	13
Динамо К.	4	5	3	13—14	13
Металіст	4	5	4	12—13	13
Памір	2	9	2	11—12	13
Динамо Мн.	4	4	5	12—14	12
Дніпро	3	6	3	7—7	12
Чорноморець	2	8	3	14—12	12
Динамо М.	4	2	7	13—17	10
Спартак Вк.	3	4	5	13—17	10
Металург	3	4	6	8—13	10
Локомотив	3	4	6	11—17	10
Пахтакор	3	3	6	14—18	9

КОМАНДИ першої ліги зіграли матчі 12-го туру. Нас, зрозуміло, насамперед, цікавили результати представників України. «Таврія» (Сімферополь) — «Динамо» (Ставрополь) — 2:1, «Кубань» (Краснодар) — «Буковина» (Чернівці) — 2:2. Лідирує «Тілігул» (Тирасполь) — 18 очок, «Ротор» (Волгоград), «Ростсільмаш» (Ростов-на-Дону) і «Новбахор» (Наманган) мають — по 15. На очко менше у «Буковини» й «Таврії».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Телеграфним рядком з Ужгорода

БЕЗРОБІТНІ ВЕРХОВИНИ

З'явилися перші безробітні в далеких гірських селах Верховини. При Міжгірському райвиконкомі створено центр працевлаштування. Тут оперативно аналізується й розповсюджується інформація про наявність робочих місць у регіоні й за його межами.

КОЧОВИЙ КОНСЕНСУС

В Ужгороді відбулась установча конференція обласного товариства циган «Рома». Затверджено статут, символіку, керівні органи. Однак, коли дійшло до виборів отамана, думки розділилися. Консенсусу не вийшло. Вибори відкладено.

НАЧАЛЬСТВО НА ЧАТАХ

В області почастішали крадіжки. Мукачівський район — не виняток. Дійшло до того, що керівники окремих установ вирішили особисто чатувати на любителів чужого добра. Одну з таких засідок організувало начальство місцевого радгоспу - технікуму, з підсобних ферм якого вже зникло 10 поросят. Та крадія, котрий встиг запхати в мішок ще п'ятеро поросят, схопити не вдалося: у кущах його страхувало четверо помічників.

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України».

О люди, люди...

ВКРАЛИ ОБІД У ГІМНАЗИСТІВ

Уночі до харчоблоку Української гімназії-інтернату на околиці Луганська забрався злодій і безсоромно потягнув з дитячого столу продуктів на суму 487 карбованців 54 копійки.

— Це не поодинокий випадок, — розповіли працівники міліції, які ведуть розслідування. — Нині в місті почастішали крадіжки продуктів харчування. Відомо, коштують вони дорого. Особливо багато заяв громадян надходить з приватного сектора — пропадають домашня птиця, кролі... У приміському радгоспі «8 Березня» забили на сполох, не знайшовши на місці... двомісячного теляти.

Лідія СТОЛЯРЧУК.
Луганськ.

ПОГОДА

4 та 5 червня по Україні опадів не передбачається. Лише 5 червня у західних областях короткочасні дощі, грози. Вітер південно-західний, 5—10 метрів за секунду, при грозах пориви 15 — 20 метрів за секунду. Температура вдень 20—27, уночі 9 — 14 градусів.

По Києву та області сьогодні без опадів. Вітер південно-західний, 5 — 10 метрів за секунду. Температура 20 — 25 градусів.

З пошти парламенту

Київ, Верховна Рада УРСР

ДЕ ОБІЦЯНІ МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА?

Дивився оце я телепередачу «Планета» з Нікарагуа, де жінка-кооператор і три робітники мають бойню й невеличкий ковбасний цех, продукцією якого постачають посольства СРСР, Франції, Англії та інші, та ще й продають на ринку.

Пригадую, такі невеликі підприємства нам обіцяли і Президент Горбачов, і військові, і наша промисловість, але поки що ні сироварень, ні ковбасних цехів, ні хлібопекарень, ні олієнь у наших селах немає. Як же всю цю балаканину розуміти? А я вважаю, що ми можемо й негайно повинні зробити так, щоб усі ці малі підприємства в комплексі були в кожному великому селі. Отоді і в перебудову можна вірити, і в турботу уряду про людей, бо минуло вже шість років після початку перебудови, а справи з кожним днем дедалі гіршають. Тому нам не слід чекати словесної допомоги з центру, а братися й робити все своїми силами.

Як? Щонайперше всі карбованці, долари й іншу валюту спрямувати на виготовлення, закупівлю за кордоном необхідного устаткування. Люди села й міста сприймуть ці дії як кроки до справжньої перебудови.

Є соняшникове насіння, а ніде виготовити олію, є порося, але здати його можна тільки на комбінат, де тебе і обрахують, і обдурять, є молоко, та ніде з нього зняти вершки, виготовити сир...

Це абсурди, що селяни сьогодні не в місто везуть хліб, ковбаси, сир, сметану, олію, а, навпаки, все тягнуть з міста. Давайте ж допоможемо селу не буханцем хліба, а технікою, цехами, які за бажання уряду можна створити і силами промислових підприємств республіки. Якщо кожний завод на Україні виготовить хоча б по одному зразку таких цехів, то питання ми вирішимо протягом півтора-двох років. За іншого підходу — залишимося злиднями.

М. ОСИПОВ,
ветеран праці.
Кіровоград.

НЕ ВИСТУП, А ПРОВОКАЦІЯ

Слухаю радіо і не можу не відгукнутися. Набридла балаканина! Щойно виступив якийсь «представник» від шахтарів. Це ж не виступ, а провокація. Ну що це за люди, які не бажають, щоб у країні був мир, спокій і злагода? Які тягнуть нашу країну в прірву?

Я так гадаю: там, де працюють справжні люди, там і шахтарі розуміють стан країни, а там, де агітують усілякі болдирєви та травкіни, — добра не чекай.

Оксана КУЛІШ,
пенсіонерка.
Харків.

НАРОД НЕ ВСІМ ПОТРІБЕН!

Слухаючи виступи деяких «народних обранців», диву даєшся, від імені кого вони виступають?.. Деякі так бояться народу, що навіть не хотіли його допускати до референдуму. Тут, виявляється, деяким депутатам народ уже не потрібний?

Тарас ГАВРИЛЮК,
ветеран війни і праці.
Дніпропетровськ.

А ЛЮДИ — ЗАЛОЖНИКИ ПОЛІТИЧНИХ ЕКСТРЕМІСТІВ

2 березня 1991 року в газеті «Молода Галичина» ми прочитали замітку «Йшов тролейбус номер п'ять». Суть справи така: 27 лютого офіцер у цивільному повертався з Новосибірська через Львів у Чехословаччину до місця служби. Разом з ним була дружина. До лейтенанта і його дружини почали чіплятися чотири молодики: «Чому розмовляєш російською мовою? Ти ж на Україні!». Молоді п'яненькі «добродії» — студенти третього курсу Львівського політехнічного інституту якраз відзначили «екватор» у навчанні — почали давати волю рукам. Військовослужбовець був змушений застосувати зброю. Але три попереджувальні постріли не зупинили молодих хуліганів. Пролунали ще постріли. І в сутичці було поранено одного з нападників і одного пасажира, який невдовзі помер...

Сталася трагедія. Але тисячі львів'ян, прочитавши в «Молодій Галичині» співчутливу для молодих бешкетників замітку, не можуть вважати цей випадок звичайним, побутовим, бо є він, по суті, політичним.

Адже хіба це нормально, коли пасажири тролейбуса, а там були й чоловіки, побоялися стати на захист ображеної молодої жінки та її чоловіка - військовослужбовця. Вони стали заложниками чотирьох молодих, націоналістично настроєних хуліганів. І це вже небезпечно.

Може, досить робити вигляд, що нічого страшного в нас у регіоні не відбувається, що все гаразд... Що і Студентське братство, і гуртки «Юний петлюрівець», «Юний мазепівець», «Юний бандерівець» — це дитячі забави, нічого там екстремістського, політично агресивного...

А наш миролюбивий і працелюбний народ стає, по суті, заложником політичних екстремістів.

Невже цього не бачать народні депутати?

Л. ХОМЕНКО.
Львів.

ОТАКІ КОЛГОСПИ НАМ ПОТРІБНІ

Я не анонімник якийсь, а Сова Максим Гаврилович, з Магдалинівки, 1914 року народження, член партії з 1939 року, фронтовик, пенсіонер. Усього набачився й зазнав на своєму віку. Та інтерес до життя не зникає.

Якось оце слухав, як на одному з березневих засідань сесії виступав депутат Анатолій Чепурний — розповідав про господарство, яке очолює, закликав зміцнювати колгоспи... А слідом за ним надали слово рухівцю, який кричав, що колгоспи себе зжили, геть їх, землю роздати по дворах...

Я за різні форми власності й методи господарювання. Але не в кабінетах безвідповідальних політиків ці питання мають вирішуватись, а в сільських оселях, у хліборобських сім'ях. У нас в Магдалинівці навряд чи знайдуться колгоспи, які б сьогодні розбіглися. Борони, Боже! Наші люди за дружбу, за колгоспи. Так певніше.

Ми зараз ведемо сівбу, доглядаємо врожай. І землю не роздамо. Бережіть такі колгоспи.

З повагою
М. СОВА.
Магдалинівка
Дніпропетровської області.

КУПОНИ ДОПОМАГАЮТЬ

Від імені багатьох жителів нашого міста просимо не відміняти купонну систему до кінця року. Може, навіть завести талони на деякі продукти і товари: крупи, м'ясо, макаронні вироби, мило. Це для того, щоб люди, які працюють, мали можливість їх купити. І щоб торгівля та хитрі заїжджі покупці не змогли нас «обідрати» дочиста, як неодноразово бувало раніше.

А. ДОБРЯНСЬКА,
З. ТОМАШЕВСЬКА
та ін.
Свердловськ
Луганської області.

ГНАНІ ПІДЗАКОННИМИ АКТАМИ

Ніколи не писала нікуди, а тим більше до Верховної Ради, але зараз так болить душа, що й в ООН, мабуть, написала б. Ми вже, як гадаю, дійшли до краю. Не віриш уже жодному слову, яке звучить навіть з високих трибун. Бо якими б красивими не були слова з київських трибун, та чомусь дії місцевих органів влади розходяться з тими словами.

Мені з чоловіком по 40 років, маємо двох дорослих дітей, невістку, онука. 12 років у нас була садова ділянка, будиночок. Трудились, як могли. Тримали там курей, пару поросят. Та, виявилося, що тримати птицю і поросят на дачній ділянці не дозволяється...

Тільки-но закон дозволив купувати будинки в селі, вирішили придбати хатину неподалік міста — будемо тримати господарство. Купили, поруч із Запоріжжям, за 25 кілометрів, у селі Топило Томаківського району Дніпропетровської області. Вирішили господарювати по-людському: придбали козу, телицю, семеро поросят. Врахували, що в чоловіка сільськогосподарська освіта — технікум, може водити машину, трактор, комбайн, будь-яку механіку відремонтує. У мене — вища економічна освіта. То чому б не зайнятися фермерством? Тим більше, що це в інтересах держави.

Пішли в сільраду: «Хочемо в селі прописатися». «Випишіться з міста і пропишіться», — почули у відповідь.

Як просто. Виписались. 6 листопада 1990 року. Приходимо знову в сільраду. Еге ж, не в ті ворота: виявляється, є якесь приховане рішення про заборону прописки в селі, а до того ж — і якийсь закон, що не дозволяє куплений у селі під дачу будинок використовувати як житловий. І залишилися ми без прописки, а отже, й без купонів на цукор, без права на купівлю мила, миючих засобів...

Почали шукати якоїсь правди...

— Та йдіть ви звідси з усім вашим господарством і не морочте голову!..

Земельний кодекс не захистив нас і нашу Марту та Зорьку, бо навідалася до нас місцева радянська влада і за своїми законами забрала город, залишивши нам лише господарський двір. І знову в сільраді єдина відповідь: «Не заважайте працювати! Ідіть ви із своєю коровою!».

Та що ж це таке, шановні наші народні обранці? Невже й моя корова завдяки вашим законам така ж безправна в республіці, як і я, її господарка?

І взагалі, так хочеться знайти правду, за якою можна було б жити... Та де вона?

Г. ЗВІРКО.
Топило
Томаківського району
Дніпропетровської області.



СУЧАСНІ КОРОБЕЙНИКИ

Як набридли пусті полиці магазинів, відсутність найнеобхідніших речей, довгі черги за будь-якою дрібницею. А подивіться на ці сумки, пакети, баули, корзини. Наповнені дефіцитними товарами й продуктами, вони чекають автобуса до Польщі. Це речі наших туристів, вірніше, сучасних коробейників. Вони їдуть продавати все, що змогли «добути» з-під прилавків, на базах, у підсобках. Те, що призначалося, між іншим, нам з вами.

Фото Юрія МОСЕНЖНИКА. (Укрінформ).

ЗБЕРЕЖЕМО ПРОДУКТИ

Звертаюся до Верховної Ради України з єдиним проханням: поставити питання про значне (по-людськи розумне) збільшення норм на одержання цукру для населення в період консервації фруктів і ягід, щоб народ мав змогу забезпечити себе продуктами, а не викидати на звалища вирощений у садах урожай через безвідповідальність керівників.

Україна має достатньо цукру і мусить народ свій забезпечити належним чином.

І. БУРХАЙ.
Лубни
Полтавської області.

КІНЧАЙТЕ З РОЗПРОДАЖЕМ УКРАЇНИ!

Прошу вас, уважно придивіться й подумайте, що ж то воно робиться у нас на Україні — відкрито всі кордони й вивозять від нас кому що заманеться. Посуд, ложки, виделки, іграшки, горілку, цигарки з фільтром, цукерки, консерви всі, які є, голландський сир, авторучки, все дитяче... Звідси праску, а звідти за неї — ковдру, за яку тут бере тисячу карбованців...

Що ж це робиться, депутати наші дорогенькі? І візи купують, і товари купують, і йде все на продаж, на спекуляцію. Просимо вас, рятуйте Україну! Невже ви не бачите, чи то не здатні побачити, що дехто по десятку разів на рік виїжджає на спекулятивні торги за кордон? А якщо бачите, то чому нічого не робите?

Он мій начальник тільки останнім часом сім разів у Туреччині побував. Тепер у Румунію лаштується... Більше їздить, ніж наш прем'єр-міністр. І головний інженер теж набув школи комерції щодо вивезення українського добра... Не називаю своєї адреси, бо боюсь, як дізнаються, що то я пишу — виживуть... Але якщо хтось із вас захоче поцікавитися, хто і як розпродає Україну, візьміть списки, де слід, і побачите самі...

А сьогодні, доки не пізно, вживайте заходів, приймайте якісь закони і кінчайте з цим розпродажем нашого добра.

А. СОРОКІНА.
Хмельницький.

Володимир ПИЛИПЧУК

— Ринкові студії —

ГРОШОВА СИСТЕМА

У періодичній пресі, на радіо, по телебаченню фахівці оперують такими поняттями, як «емісія грошей», «девальвація», «ревальвація», «інфляція», «дефляція», «конвертованість». А люди, які жили в плановій економіці, ці терміни чули хіба що в розповідях про жахи капіталістичної системи. Багато читачів хотіло б, мабуть, дізнатися детальніше, що то є. Але спочатку ми повернемося до того, як виникли гроші.

З давніх-давен виробники продукції виготовляли її не тільки в обсязі, достатньому для задоволення власних потреб, а й з надлишком. Цей надлишок потрібен був для того, щоб виробник міг виміняти на нього ті чи інші продукти, які він сам не в змозі виготовляти. І скільки існують продукти для обміну, стільки існує проблема співвідношень: наскільки один продукт дорожчий від іншого, чим цю величину виміряти, в яких одиницях, в чиїх руках цей інструмент виміру знаходиться.

І такий інструмент був знайдений ще в четвертому столітті до нової ери. У давньоіндійському вченні «Артхашастра» в ембріональному вигляді був запропонований закон вартості, який стверджував, що товари обмінюються пропорційно кількості днів, витрачених на їх виготовлення. І лише через два з половиною тисячоліття Маркс формулює закон вартості, за яким вартість товару визначається суспільно необхідними витратами часу, потрібними на його виготовлення. Ціна товару — це форма втілення вартості. Правда, на ціну товару впливають й інші фактори — такі, як співвідношення попиту і пропозиції, глибина дефіциту, якість товару, терміновість потреб у товарах в даний час, прогноз кон'юнктури ринку, корисність товару, смак, мода і таке інше.

Але аксіомою є те, що час, витрачений на працю, конвертується в товар. І якщо товар має вартість, то її слід вимірювати кількісно. Ринок визначить, наскільки один товар дорожчий від іншого, наскільки ви праві, визначаючи ту чи іншу ціну.

Та у зв'язку з тим, що ми не можемо носити в кишені свої дні, затрачені на виготовлення товару як фізичну величину, якою будемо розплачуватися, ми носимо і пропонуємо інший товар, який є еквівалентом часу та вартості. Це гроші — вони виконують дуже багато функцій: і міри вартості, і засобу платежу, і світових грошей, і засобу нагромадження, засобу обігу, масштабу цін.

Перетворення міри вартості називається конвертованістю: товар конвертується в гроші, гроші конвертуються в товар. Дуже часто ми чуємо, що потрібні гроші, які були б здатні вільно конвертуватися в іншу валюту, які б визнав світ, які б ходили на світовому ринку...

Але слід розглядати дві фази конвертованості. Перша — це внутрішня конвертованість грошей, друга, більш висока, — зовнішня. Внутрішня конвертованість, тобто вільне перетворення грошей у товари і товару в гроші, залежить від співвідношення кількості грошей, які є в людей, з масою товарів, що пропонуються на продаж, помноженою на їхню ціну. Якщо кількість грошей відповідає кількості товару, ми говоримо, що досягли внутрішньої конвертованості. Це означає, що, маючи гроші, можна піти на ринок і там є те, що хочеш купити. Коли товару немає, то немає й конвертованості.

Яким чином можна досягти внутрішньої конвертованості? Лише один спосіб на сьогодні знає суспільство: відпустити ціни на всі товари, що виробляються. Але одночасно потрібно відпустити і заробітну плату, як ціну на робочу силу. Тоді ціну на товари встановить ринок, тобто кожний товар коштуватиме рівно стільки, скільки за нього згоден заплатити той, хто купує. В результаті відбудеться автоматичне збалансування товарної і грошової маси, ми досягнемо внутрішньої конвертованості грошей.

Як же досягти зовнішньої конвертованості, конвертованості наших внутрішніх грошей у гроші інших держав, у валюту? На мою думку, проблема в якості продукції, у співвідношенні якості із затратами на її виготовлення у нас і інших країнах. От уявіть собі, що ми наші черевики зробили дешевими. Скажіть, хто їх буде брати за долари на світовому ринку? Кому вони потрібні, такої якості? Звичайно ж, ніхто не захоче за них дати й цента. Ми досягнемо конвертованості лише тоді, коли якість наших товарів зрівняється з якістю товарів світового ринку або буде вищою. А якщо, приміром, ми виготовили товари, яких ніде в світі немає або які перевищують за своєю якістю зарубіжні аналоги. Інші країни захочуть, звичайно, цей товар купити, а ми їм ставимо умову: за наші карбованці чи за наші гривни. І тоді в усьому світі починається пошук саме такої валюти — і з того часу настає період зовнішньої конвертованості наших грошей. Тоді ми здатні будемо надати кредити іншим державам для того, щоб вони купили в нас товари. Тобто гроші стають конвертованими через товар, який продається. Як у внутрішньому, так і в зовнішньому обігу.

Але уявіть собі, що у нас є товар, аналогічний японському за якістю, проте витрати на його виготовлення вищі, наприклад, у два рази. Нам такої ціни, яку ми встановимо у відповідності до витрат, ніхто не дасть.

Тож тільки тоді наші гроші будуть визнані в усьому світі, коли наші товари будуть конкурентоспроможними і за якістю, і за ціною на світовому ринку. А для того, щоб товари були якісними, потрібна зацікавлена особа — виробник. Зацікавленість можна виховувати лише за однієї умови: якщо людина буде господарем засобів виробництва і результатів праці, коли сама буде продавати і бачити, чи користується її продукція попитом на ринку.

Отже, конвертованість валюти, як внутрішня, так і зовнішня, можлива в разі забезпечення свободи підприємництва, права вільної зовнішньоекономічної діяльності, в разі, коли людину зробимо господарем.

Курс валюти — співвідношення вартості нашої валюти, виражене у валюті інших країн, або навпаки. Визначається в основному співвідношенням масштабів цін і продуктивності праці в країнах, валюти яких порівнюються. У той час як співвідношення масштабів цін є величиною більш-менш сталою, зміна курсу однієї валюти щодо іншої в основі своїй визначається зміною співвідношень продуктивності праці.

У зв'язку з нерівномірністю темпів зростання продуктивності праці постійно відбувається й зміна курсу валюти однієї країни щодо валюти іншої. Країни з різними рівнями і темпами зростання продуктивності праці не можуть мати єдиної (спільної) валюти, оскільки цей розрив стане ще контрастнішим і приведе до руйнування економіки цих країн. Відбуватиметься збагачення більш розвинутої країни за рахунок тієї, що має низький технічний рівень і низьку продуктивність праці. Остання буде перетворена в сировинний придаток з дешевою робочою силою, або більш розвинений треба буде вкладати свої кошти в розвиток відсталої країни за рахунок «обезкровлення» своєї економіки, аби не допустити загального знецінення спільної валюти, тобто падіння її курсу.

Така ситуація існує і в СРСР в результаті того, що різні республіки мають різні рівні продуктивності праці, темпи їх зростання, а також і різні масштаби цін. І в народі говорять, що коли в'їжджаєш в Прибалтику, а тим більше на Кавказ, то, вважай, що ти нібито поміняв гроші десять до одного. Тобто існування спільної грошової одиниці, окрім шкоди, для нашої республіки нічого не приносить.

(Продовження. Початок у №№ 87, 88, 91, 93, 99, 103, 104).

РИНОК ВИЗНАЧИТЬ, НАСКІЛЬКИ ОДИН ТОВАР ДОРОЖЧИЙ ВІД ІНШОГО, НАСКІЛЬКИ ВИ ПРАВІ, ВИЗНАЧАЮЧИ ТУ ЧИ ІНШУ ЦІНУ.

ГРОШІ ВИКОНУЮТЬ ДУЖЕ БАГАТО ФУНКЦІЙ: І МІРИ ВАРТОСТІ, І ЗАСОБУ ПЛАТЕЖУ, І СВІТОВИХ ГРОШЕЙ, І ЗАСОБУ НАГРОМАДЖЕННЯ, ЗАСОБУ ОБІГУ, МАСШТАБУ ЦІН.

...ІСНУВАННЯ СПІЛЬНОЇ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ, ОКРІМ ШКОДИ, ДЛЯ НАШОЇ РЕСПУБЛІКИ НІЧОГО НЕ ПРИНОСИТЬ.

«ДЕМОС» КОНСТАТУЄ

Цікаво знати

Центром вивчення громадської думки «Демос» проведено дослідження щодо досконалості порядку користування купонами. Відповіді поділилися між запропонованими варіантами таким чином (у відсотках):

Достатньо досконалий, щоб діяти необхідний час — 13.

Може бути поліпшений уведенням певних змін — 30.

Потребує певного реформування — 19.

Поганий і не може бути поліпшений у принципі — 36.

Але Декларацію про державний суверенітет передбачено введення власної грошової одиниці на Україні. Це послідовніший і глибший спосіб захисту республіканського споживчого ринку. За час, що минув з моменту прийняття Декларації, відбуваються постійні зміни у ставленні виборців до ідеї введення республіканських грошей. Дані наводяться у відсотках до кількості респондентів:

	Вересень	Жовтень	Листопад
Проти введення республіканських грошей	27,9	30	26
За введення республіканських грошей	28,6	36,6	42

Послідовне зростання популярності ідеї введення республіканських грошей очевидне. Цю тенденцію повністю підтверджують результати дослідження, в якому на запитання про поділ повноважень між республікою і центром 28 відсотків респондентів вказали, що випуск грошових знаків має здійснювати центр, а 42 — вказали, що республіка може ввести свої гроші (валюту).

Але допускати можливість введення українських грошей ще не означає бути реально готовим до цього. Для з'ясування цієї готовності було запропоновано вказати найприйнятнішу форму торгівлі, яку варто було б запровадити в разі відміни купонної системи. Лише 29,6 відсотка респондентів хотіли б у сьогоднішніх умовах повернення до вільної торгівлі за карбованці, в той час як 35,2 відсотка бажали б введення вільної торгівлі за українські гроші.

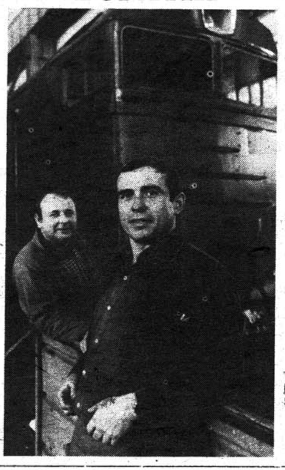
Загальна кількість прихильників різних форм торгівлі за українські гроші становить 45,6 відсотка. Цікавим є те, що серед прихильників торгівлі за загальносоюзні карбованці майже половина (40 відсотків) виступає за торгівлю за паспортами, в закріплених магазинах, по картках, візитках тощо. Водночас серед прихильників торгівлі за республіканські гроші подібні невільні форми обстоює менше чверті. Зростання популярності ідеї введення української валюти спостерігається серед усіх великих національних груп, що свідчить не тільки про зростання національної свідомості українців, але й не меншою мірою про об'єктивний процес економічного розвалу Союзу.

Сергій МУДРУК,
керівник центру вивчення громадської думки «Демос».
Київ.

НАРОДЖУЄТЬСЯ СТАЛЕВИЙ БОГАТИР

Надії і чекання багатотисячного колективу об'єднання «Луганськтепловоз» прикуті нині до другого складального цеху: під його дахом, у муках перебоїв у постачанні народжується нова машина. Готується до виходу на сталеві магістралі перший експериментальний зразок двосекційного тепловоза, потужність якого вісім тисяч кінських сил.

На цій машині вперше в практиці локомотивобудування застосовано тягові електродвигуни, які працюватимуть не на постійному, а на змінному струмі. Простота у будові і надійність у роботі, зниження майже на тонну ваги кожного з шести двигунів, підвищення тягових зусиль тепловоза — ось що відрізнятиме нову машину від попередниць.



На знімку: бригадири слюсарів - електромонтажників Д. Гличенко (на передньому плані) і В. Лимар.

Фото Р. АЗРІЄЛЯ. (Укрінформ).

Експрес-новини

Папа Римський Іван Павло II висловив надію, що в наступному році він зможе прибути з візитом на Україну. У неділю під час служби для українських католиків у польському місті Пшемисл Іван Павло II після проповіді українською мовою зробив паузу і сказав: «Решта — у наступному році у Львові».

* * *

Учора албанський парламент продовжив обговорення питання щодо створення перехідного уряду. За повідомленням агентства АТА, політичні партії досягли принципової згоди щодо формування уряду для стабілізації становища республіки.

* * *

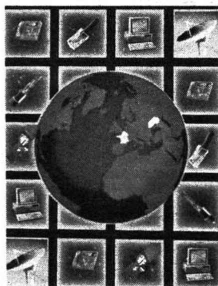
У Парижі відкрилася асамблея Західноєвропейського союзу для обговорення планів оборони Європи. Цей союз було утворено як альтернативу НАТО, де провідну роль грають Сполучені Штати. Президент асамблеї піддав критиці рішення НАТО щодо створення європейських сил швидкого реагування, назвав його нелогічним.

* * *

У столиці Чілі Сантьяго відкрилася щорічна асамблея Організації американських держав, до якої входять усі країни Західної півкулі, за винятком Куби. Передбачається, що учасники асамблеї абговорюватимуть процес поширення демократії в регіоні та механізми її збереження в країнах Латинської Америки. Другим головним питанням зустрічі буде регіональна торгівля.

Бізнес-контакт

УКРАЇНА — ФРАНЦІЯ: НОВІ ГАЛУЗІ СПІВРОБІТНИЦТВА



Усі ми звикли до того, що японська техніка, особливо в галузі електроніки та засобів зв'язку, вважається найкращою в світі. Але насправді це — не більше, як один з стереотипів. Наш світ не такий вже малий, і тому, звичайно, найновітнішу техніку розробляють не тільки в Японії.

Одним з світових лідерів у цій сфері є Франція. А щоб показати її можливості у виробництві засобів зв'язку, Український інститут науково-технічної інформації, французьке Бюро технічного, промислового і економічного співробітництва, Генеральне консульство Франції у Києві, фірма «Франс телеком» організували в столиці України симпозіум «Франція і засоби зв'язку», що розпочався в понеділок. Його учасники з французької сторони — представники провідних компаній, з нашої — науковці, керівники підприємств, бізнесмени.

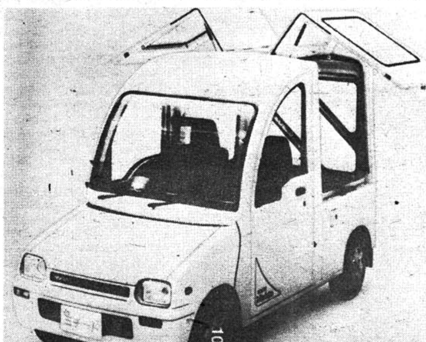
В Києві зв'язки зміцняться через більш докладне ознайомлення з французькою промисловістю, через безпосереднє спілкування підприємців. Саме на цьому наголосив директор УкрНТІ М. Єрмашенко, вітаючи учасників під час прес-конференції.

А співголова з французької сторони пан Л. Ланас сказав, що завдяки політиці відкритих дверей ми нині маємо надзвичайні можливості для співробітництва. Звичайно, продовжив він, французи добре розуміють тяжке становище української промисловості. Тому перший напрям діяльності французьких фірм — допомога нашій республіці через постачання матеріалів, апаратури, технологій. Далі, і це вже другий напрям, на базі створення сучасної телекомунікаційної та інформаційної мережі, яка б охопила всю Україну, — встановлення справді рівноправних партнерських відносин.

Незважаючи на ще існуючі обмеження з боку КОКОМ, французькі фірми, готові постачати нам новітні телефонні станції, обчислювальні машини, системи захисту кабельних мереж, волоконну оптику, сприяти нашому вступу до європейських інформаційних систем. Українські підприємці та науковці виявили велику зацікавленість щодо цих пропозицій. Але, на їх думку, нам не варто лишатися лише споживачами чужої продукції. Партнерство і спільне вирішення проблем у галузі зв'язку — ось до чого треба прямувати.

Олексій ЄВСІКОВ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Фотоінформація



А МИ ЯПОНСЬКІ — ЗАЛЮБКИ!

Незважаючи на засилля японських фірм на європейському ринку, проти чого недавно виступили керівники Франції та Німеччини, автомобільні компанії країни, де цвіте сакура, планують розширити свій експорт. Першим кроком до цього стане будівництво в Угорщині автоскладального заводу вартістю 140 мільйонів доларів. З середини 1992 року підприємство випускатиме 15 тисяч автомобілів на рік.

Крім того, на ринок пропонуватимуться нові моделі. Так, керівництво фірми «Дейцу мотор компані» запровадило у виробництво автомобіль, який відзначається маневреністю, економічністю та невеликим об'ємом двигуна. Компанія розглядає можливість постачання нової моделі в країни Східної Європи, в тому числі й на Україну.

Міні-фейлетони

НЕ БРЕШИ!

Звичайно, якщо протягом ось уже восьмого десятиліття (раніше — тотально, тепер — у рамках плюралізму) нашому суспільству доводять, що клятий капіталістичний світ збудований на підвалинах класового антагонізму, а «великий бізнес» тільки те й робить, що ошукує масового споживача, то реалії «того світу» подеколи важко усвідомлювати.

Проте — доводиться. Якщо не хочеш і надалі брести зашореним, а навпаки — бодай подумки «приміряти» ті реалії на «розвинутий соціалізм». І — порівняти. (Втім, хіба не марксисти закликали «в усьому сумніватися»?).

Так-от, щодо «великого бізнесу». Практично будь-який покупець плодоовочевої продукції на Заході знайомий з виробами компанії «Проктер енд Гембл». Усі тамтешні супермаркети буквально забиті яскраво розмальованими баночками з соками, тонізуючими напоями, фруктовими пюре, виготовленими цією фірмою. Причім на прилавках вони не залежуються, перекочовуючи до покупецьких кошиків: адже і якість, і смак — вище від будь-якої критики.

Проте недавно над фірмою «Проктер енд Гембл» згустилися хмари. Ні, ніхто її продукцією не отруївся, але під суд згадана компанія все ж таки потрапила. Офіційні інстанції США, які стежать за якістю харчової продукції і ліків, звинуватили «Проктер...» у страшному (з тамтешнього погляду) гріху: фірма, бачте, мала нахабство написати на черговій партії банок з оранжадом, що він — «свіжий», «стопроцентний», «щойно вичавлений» з цитрусових. Насправді ж ця партія соку була виготовлена з фруктового концентрату.

І дарма, що той концентрат сам по собі бездоганний і багато разів перевірявся всілякими інспекціями. Брехати не дозволено нікому, навіть такому супергігантові, як «Проктер енд Гембл»!

...Коли я й надалі купуватиму кефір, де на пачці дбайливо вказано термін зберігання, але сором'язливо не зазначено дати випуску, або «діставатиму» ліки, де, навпаки, цю дату визначено, але завод «забув» повідомити, протягом якого часу їх можна безболісно вживати (а що мені, як споживачеві що залишається?), певен: принагідно згадуватиму випадок з компанією «Проктер енд Гембл».

ТІЛЬКИ МІКРОБІВ БРАКУЄ!

Недавно по Центральному телебаченню лотерею розігрували. Назва з голови вже вивітрилась, але, пам'ятаю, була вона надзвичайно інтелектуальна: чи то «два плюс два», чи то «три мінус один». Справа — не в назві, а в суперпризі: мільйон карбованців або «Мерседес» останньої моделі (за ту ж ціну).

«Мерседес» з бортовими комп'ютерами і електронною системою регулювання дзеркал заднього огляду мільйона, звичайно, коштує. І хоч доскіпливі американці вже підрахували, що шанс виграти суперприз у великій лотереї — менш вірогідний, ніж перспектива загинути від прямого влучання блискавки, народ на телеекрані не на жарт метушився.

Втім, навіщо ятрити душі «Мерседесом»? Звернімося до більш приземленого (хоча насправді — карколомно захмареного): цін на автомобілі на нашому чорному ринку. Не чіпатимемо при цьому престижних «Волг», модних «дев'яток» та працелюбних «сімок». Опустимо очі долу — до «Запорожців» моделі «консервна банка» або «Москвичів-401», що невідомо, яким чином взагалі спроможні до того ринку доїхати. І на них ціни — страшно сказати! (Подейкують, що тому очікується споживацький «бум» на інвалідні коляски випуску перших років індустріалізації).

Поки ми мружимо очі від космічно великих цифр, у Німеччині займаються тим самим — щоправда, з діаметрально протилежною метою: шукають, як би створити нового мікроба! Причому — з чітко законструйованим генетичним кодом: аби харчувався тільки автомобілями, причому знову-таки виключно машинами марки «Трабант».

Звідки таке «екзотичне» меню? Мотив — політичний: об'єднання Німеччини і, відповідно, негайне припинення виробництва екологічно супербрудного «Трабанта». Останній екземпляр, зійшовши з конвейєра, був скерований до заводського музею. А от тисячі й тисячі його «співбратів», кинуті їх власниками напризволяще (не платити ж кожному зустрічному поліцейському штраф за забруднення атмосфери!), нині створили гори пластмаси—це з неї виробляся «Трабант», — над проблемою знищення якої й б'ються у ФРН. Зокрема, і мікробіологи. Адже все, про що йшлося вище — не жарт: дійсно, розшукуються бактерії, які б поїли «Трабанти».

Живуть же люди! Ані машини їм не потрібні, ані пластмаса. Єдина проблема: де знайти мікроба?

Володимир САВЦОВ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар — Віталій Суддя.
Черговий редактор — Віктор Косарчук.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.
Випусковий — Олексій Бондаренко.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Леся Онищенко, Антоніна Голик, Людмила Кисліцина, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.
Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Ольга Яценко, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 166.300.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151061.